MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖ
Lainsäädäntöneuvos 11.3.2024
Teemu Nikula

Asiantuntijalausunto eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunnalle

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi metsästyslain 33 §:n muuttamisesta (HE 5/2024)

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi metsästyslakia siten, että yöammuntaa varten tarkoitettuja tähtäyslaitteita (jäljempänä *pimeänäkölaitteet*), jotka elektronisesti suurentavat tai muuttavat kuvaa, voitaisiin käyttää villisian metsästyksessä ilman poikkeuslupaa. Esityksen tavoitteena on tehostaa villisian metsästystä afrikkalaisen sikaruton leviämisen estämiseksi.

Esitys perustuu maa- ja metsätalousministeriön asettaman villisikatyöryhmän (VN/28030/2020) linjaukseen. Maa- ja metsätalousministeriö asetti 28.4.2022 villisikatyöryhmän, jonka tehtävänä oli muun muassa linjata toimenpiteet, joiden avulla villisikakantaa hoidetaan ja sen tilannetta hallitaan metsästyslainsäädännön ja eläintautilainsäädännön nojalla, ottaen huomioon erityisesti afrikkalaisen sikaruton leviämisen estämiseksi tarvittavat toimenpiteet. Työryhmän toimikausi oli 1.5.2022–31.12.2023.

Nykytilanteessa pimeänäkölaitteiden käyttö on lähtökohtaisesti kielletty metsästyksessä (ML 33 § 1 momentti 4 kohta). Suomen riistakeskus voi kuitenkin poikkeusluvalla sallia pimeänäkölaitteiden käytön esimerkiksi eläintautien ehkäisemiseksi. Villisian osalta tällaisia poikkeuslupia on myönnetty laajalle alueelle Kaakkois-Suomeen. Tällä hetkellä on voimassa kaksi poikkeuslupaa, joiden nojalla saa kaataa yhteensä 660 villisikaa. Poikkeusluvat ovat voimassa 31.7.2024 saakka.

Lausuntopalaute

Esitysluonnos oli lausuntokierroksella 1.12.2023–19.1.2024. Määräaikaan mennessä lausuntoja saapui 13 kappaletta. Lausunnonantajista Suomen riistakeskus, Metsähallitus,Ruokavirasto, Suomen Metsästäjäliitto ry, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry,Svenska lantbruksproducenternas centralförbund SLC r.f., Paliskuntain yhdistys, Suomen luonnonsuojeluliitto ry sekä yksityishenkilö kannattivat esitystä. Samoin yhteislausunnon antaneet Atria Suomi Oy, HKScan Finland Oy ja Snellmanin Lihanjalostus Oy kannattivat esitystä. Sisäministeriön poliisiosastolla ja Poliisihallituksella ei ollut lausuttavaa asiassa. SEY Suomen eläinsuojelu ry kyseenalaisti lausunnossaan esityksen tarpeellisuuden.

Lausuntopyyntö, saadut lausunnot sekä tarkempi lausuntoyhteenveto löytyvät valtioneuvoston hankeikkunan julkisesta palvelusta osoitteessa valtioneuvosto.fi/hankkeet tunnuksella MMM048:00/2023. Esitykseen ei tehty muutoksia lausuntojen johdosta.

Villisikakannan kehitys

Luonnonvarakeskus julkisti 14.2.2024 uuden kanta-arvion, jonka mukaan villisikakanta on edelleen pienentynyt Suomessa. Arvion mukaan Suomessa oli tammikuun 2024 alussa keskimäärin 2 011 villisikaa (mediaani). Kanta-arvion 90 prosentin todennäköisyysväli on 1 576–2 660 yksilöä. Alueellisesti eniten villisikoja tavataan edellisvuosien tapaan Kaakkois-Suomessa ja itäisellä Uudellamaalla, mutta yksittäisiä tihentymiä havaitaan myös muualla Länsi- ja Etelä-Suomessa. Kanta on pienentynyt kolmena peräkkäisenä vuonna. Kannan keskimääräinen koko on noin 1 000 yksilöä pienempi kuin mitä se oli kannan kasvun huippuvuonna 2020.

Villisikatyöryhmän linjauksen mukaan tavoitteena on jatkaa jo laskussa olevan villisikakannan pienentämistä. Keskipitkällä aikavälillä tavoitteena on kannan puolittaminen nykyisestä (2500 → 1250). Itä-Uudenmaan ja Kaakkois-Suomen keskittymien ulkopuolella tavoite on, että villisikaa tavataan lähinnä satunnaisesti, eikä tihentymiä tai pysyvää kantaa päästetä muodostumaan. Linjauksen taustalla on luonnonvarakeskuksen vuoden 2023 kanta-arvio, jonka mukaan Suomessa oli tammikuun 2023 alussa keskimäärin (mediaani) 2556 villisikaa.

Aiemmat säädösmuutokset

Metsästyksen tehostamiseksi villisian metsästystä koskevia säännöksiä on muutettu vuodesta 2016 alkaen seuraavasti:

- kiinteän keinovalon käyttö ruokintapaikalla sallittu
- sääntely yleisestä rauhoitusajasta kumottu
- aitauksen/loukun käyttö sallittu
- jousiaseen käyttö sallittu
- säädetty ilmoitusvelvollisuus saaliiksi saadusta villisiasta